

zlasti od 1. jan. 1923. dalje in ugotovi vzroke sedanje finančne stanja.

3. **Predavanje:** Tovariš Zotter je prav zani- mivo nadaljeval s predavanjem o Stanku Vrazu, predhodniku ujedinjenja SHS. Tovariš predsednik mu je izrekel posebno zahvalo. Nato pa je sam podaval o rokotvornem tečaju in pedagoškem tednu v Mariboru, katerega se je udeležil — in nam v boljše razumevanje prinesel še nekaj last- noročnih izdelkov kakor: zvezke, mape in slike.

4. **Slučajnosti in volitve:** Izvoljeni so bili delegati za pokrajinsko skupščino in za državno skupščino.

**Prihodnje zborovanje** bo na Gomilskem.

+ **Učit. društvo za marenberški okraj** je zborovalo dne 5. maja v šoli na Remšniku.

Tovariš predsednik odpravi zborovanje in po- zdravi navzoče. Nato kratko oriše šolske, soci- jalne in krajevne razmere. Obrazloži ljudske šege in predoči tajnost temnih smrekovih gozdov in rumene zemlje, ki vplivajo na ljudsko domišljijo, da veruje v razna nadzemska bitja. Končno raz- kaže rudnine, ki se nahajajo na Remšniku; pre- mog, grafit, malahit, galenit s holopiritom, med katerim se nahaja srebro. Nato preide na dnevni red.

1. **Dopisi.** Poročilo nadz. odbora o gospo- darskem stanju UJU. — Tov. Juranič: »Načelnik nadz. odbora je pri seji šir. sosveta v Ljubljani dne 10. januarja t. l. podal drugačno poročilo, posebno kar se tiče naših dolgov. Izgleda, da nadzorstvo ni pravilno revidiralo računov. Radi tega se ne smemo čuditi, da so prekoračeni pro- računi.« — Tov. Lešnik: »Načelnik je podajalo svoja poročila na skupščinah, napisana na majhnih lističih brez posebnih komentarjev, nakar so se dajali kar na slepo absolutoriji. Zato predlagam, da se pridružimo nezaupni marib. učit. društva s pripombo, da ožji sosvet določi dva tovariša iz članstva in ju priredi nadzornemu odboru z za- prisednim sodnim izvedencem, da ugotove gos- podarsko stanje.« — Predlog je bil soglasno sprejet in poročilo odklonjeno.

2. **Volitve delegatov.** Nato so se izvolili de- legati za pokrajinsko in državno skupščino.

3. **Centralizacija in decentralizacija naše pro- svetne uprave.** Poročilo tov. Juranič: — Uvodoma omenja, da bi si morala vsa društva razjasniti omenjene probleme tudi idejno, ne samo admi- nistrativno, kakor se je to godilo doslej in preide na zgodovinski razvoj Jugoslovenov. Tu omenja selitev Slovencev in njih ločitev, ko so prodirali v razne smeri, kako so prišli pod vpliv tujih kultur, različnih podnebij in kako so se med njimi asimilirali prejšnji prebivalci. Imeli so raz- lične sovražnike, razlikovali so se v veri itd. Vse to je vplivalo, da so se ločili. Nadalje dogodki: kmetijski pusti, ilirstvo, program zedinjene Slove- nije, Majnška deklaracija, Krfška deklaracija, ujedinjenje. Vidimo, da posamezni pokreti niso bili na realni podlagi, kmetijski stan se ni ogrel za nje. Sedaj stojimo tu vsi trije: Srbi, Hrvati in Slovenci, vsak s svojo individualno kulturo, s svojim jezikom, individualnim čuvstvom in vsak zase čuti neko skupnost. Tako stojimo danes pred alternativno ali smo vsi trije en narod ali pa, da je vsak izmed nas tih narod zase. To moramo znanstveno rešiti, potem se bomo lahko odločili za centralistično ali decentralistično pro- svetno upravo. Ta problem so do danes reševale samo politične stranke na svojih političnih shodih. O ureditvi prosvetne uprave bodo odloče- vale politične stranke z glasovanjem. Bati se je, da večina preglasuje manjšino in ji je s tem pre- pisana individualna in kulturna smrt. Slovenci smo pri glasovanju v manjšini in vendar nam nihče ne more reči, da smo etično manj vredni od večine, da bi morali na ta način kapitulirati.

Tov. Lešnik: »Problem moramo priti do dna, zato predlagam, da preštudiramo še nekoliko in pri prihodnjem zborovanju o tem obširno raz- pravljamo.« Sprejeto.

4. **Slučajnosti.** Pri slučajnostih predlaga pred- sednik glasovno odobrovanje sledečih resolucij: Članstvo marenb. učit. društva se je spo- minjalo na svojem zborovanju z dne 5. maja na Remšniku žalostnih socialnih razmer kronskih penzionistov med učitelstvom, ker se zaveda: a) da so to najtrudnejši tovariši, ki so služili narodu po 40 let pod pritiskom nemškega im- perializma,

b) da je večina njih radi svoje nacionalne ideje pretrpela v začetku svetovne vojne mnogo po jetniščinah,

c) ker to zahteva ideja človečanstva, ujedi- njenja in sengermainke pogodba. Zato kliče marenb. učit. društvo vsa učit. društva, kakor tudi vso ostalo javnost na delo, da dosežemo, naj se kronski penzionisti prevadejo v dinarske in se s tem popravijo sramota in neenakopravnost.

+ **Dolnjelendavsko učiteljsko društvo** je imelo dne 22. marca 1925 v Hotizi izredni občni zbor, ki se ga je radi slabega vremena udeležilo le malo članov.

Kot glavna točka so bile volitve; kajti stari odbor je odstopil, ker se mu je očitalo, da je nekako na svojo roko že sprejel deklaracijo. Iz- voljen je bil tedaj novi odbor s tov. Ozmečem na čelu.

Določila sta se tudi dva govornika in sicer za in proti deklaraciji.

Pri slučajnostih se sklone, da se da skio- pton tov. nadzornika popraviti na društvene stroške, a od učencev bi se pobirala vstopnina 50 p, ki bi se potem vrnila društvu.

+ **Dolnjelendavsko učiteljsko društvo** je zborovalo dne 8. maja 1926 v Dol. Lendavi.

Kot prva točka je prišla na vrsto »Spre- memba pravil UJU«, o kateri je obširno poročal tov. Petercel.

Pri čitanju dopisov se je primerno kritiziralo dosedanje gospodarsko stanje poverjenstva. Sta- vil se je tudi tozadevni predlog.

Izvoljeni so bili nato delegati za pokrajinsko in glavno skupščino.

Ker je bilo tudi na tem zborovanju komaj polovica članstva, se končna debata odloži na prihodnje zborovanje, ki bo dne 2. junija v Turnišču.

Sklepi: 1. Osvoji se predlog tov. Petercela, da se društvo priključi predlogu mariborskega učit. društva glede spremembe pravil UJU. — 2. Istotako se osvoji predlog maribor. učit. dru- štva, naj se imenuje sodno zapriseženega pregle- dovalca računov poverjenstva.

Pri prihodnjem zborovanju pa upamo na večjo udeležbo. Torej na svidenje 2. junija v Turnišču.

+ **Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptuj. šol. okraj** je zborovalo 8. maja v Ptuj po dnev- nem redu, objavljenem v 17. števi. Učiteljskega Tovariša.

Tov. predsednik po otvoritvi zborovanja po- zdravi novodošli člane ter sporoči, da na pogrebu

umrlega tovariša upravitelja Ivana Košarja ofi- cijelno zastopa društvo tov. I. Cokl z gospo.

**Zapisnik.** Po prečitju se zapisnik odobri. **Dopisi.** Med došlimi dopisi je važen dopis poverjenstva UJU, nadalje revizijsko poročilo poverjenstva ter predlog učiteljskega društva za Maribor in bližnje okolice in dopis poverjenstva glede intervencije radi preganjanja učitelstva.

**Poročila.** Poročilo o pedagoškem tednu v Mariboru sta podala tovariša Roza Randl in tov. Peček. Prva je obravnavala teoretičen del, drugi pa nam je govoril o modeliranju, naleplja- nju in izrezavanju. Teoretični del je obsegal šol- sko dobo otroka. Glavne točke tega dela so na kratko tole: Prvi prihod v šolo po 7. letu; od- prava domačih nalog, razvijanje čuta odgovor- nosti v učencih, razvoj sil; reforma izobrazbe učiteljskega naraščaja, odprava sedanjih učnih načrtov in urnikov; ročno delo v šoli in razmerje učitelja in učenca.

Tov. Peček nam je na kratko očrtal, kako naj modeliramo in nalepljamo ter izrezujemo. Obeha tovarišema je tov. predsednik izrekel zahvalo za poročila.

**Predlogi.** Tov. Šterk je predložil taše pred- log: Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šol. okraj prosi poverjenstvo UJU Ljubljana, naj deluje na merodajnem mestu na to, da se stan- ovanjski zakon s 1. novembrom t. l. podaljša in sicer tako, da se ne dovoli zopetno povišanje stanarine s strani hišnih gospodarjev, ker že sedaj ne odgovarja stanarina, katero prejemajo državni nameščenci, razmeram časa in ki že sedaj plačujejo 3—6krat večjo stanarino kot prejemajo stanarino.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Predlog glede revizijskega poročila se glasi: Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šol. okraj se pridružuje glede revizijskega poročila v celoti sklepu mariborskega učiteljskega društva ter zahteva pregled blagajne po sodno zaprise- ženem izvedencu.

Proti predlogu sta bila le dva tovariša.

Narodno prosvetni odtsek je sklenil prirediti v dne 27. 28. in 29. junija okrogno razstavo v informativne svrhe. Tov. Kunst prečita pravilnik za razstavo, ki pa še ni sprejet. Sklep je bil odobren.

Prihodnje zborovanje je 12. junija. Društvo napravi ta dan izlet v Ljutomer. Podrobnosti zvedo člani potom okroglice.

Navzoči je bilo 79 članov.

+ **Gornjegrajsko učiteljsko društvo** je zbor- ovalo dne 8. maja na Gorici. Od 28 članov je bilo navzočih 20. Pristop je prijavila tov. Marica Rosenstein.

Predsednik pozdravi navzoče ter častita tov. Sehu in Kogojevi na prestale izpitu učne uspo- sobljenosti.

**Dopise** vzamejo navzoči na znanje. Glede poročila nadzornega odbora v zadevi gosposkega stanja našega poverjenstva povesta svoje mnenje Dolinar in Zemljčič, ki izjavita, da naše društvo ne prevzame glede dolgov nobene druge obveznosti kakor one, ki izvirajo iz netočnega plačevanja članov tega društva. Nato se je so- glasno sprejel predlog učit. društva za Maribor in okolice, da naj pregleda zaprisežen izvedenec gospodarsko stanje in poslovanje poverjenstva od 1. 1923. naprej.

**Deklaracija** je zbudila živahen razgovor, ki so se ga udeležili Zemljčič, Poberaj, Dolinar in Vajd. En član deklaracijo odločno odklanja, eden jo sprejme brezpogojno, drugih 18 pa je za njo le pogojno, v principu.

**Volitve delegatov** za pokrajinsko skupščino v Celju. Razen predsednika je bil izvoljen še en delegat in ena namestnica.

**Razkazovanje.** Šol. nadzornik V. Pulko je pokazal na vrani, kako je pripraviti žival za na- gačenje in kako se to delo dovrši. Tov. Tratnik, ki se je udeležil rokotvornega tečaja v Mariboru, pa je razkazoval, kako se dajo iz papirja, le- penke, platna itd. narediti razni okraski in upo- rabne reči in kako se oblikujejo iz gline pred- meti za oživiljanje realističnega pouka.

Naposled sklenejo navzoči, da se vrši pri- hodnje zborovanje v Logarski dolini.

## Prirodopisne zbirke.

(Dalie.)

**Naidišča in lov na kočnem.**

Glavna, najboljše naidišča smo že navedli. Danes hočemo še nekoliko do- polniti ta pregled in pojasniti nekatere posebne metode nabiranja.

Navoč uspeha boš imel vedno pri deževnem vremenu ali pa v naizgrednej- ših jutranjih urah. V skatljice ali pa z mahom napolniene vrečice nabiraj vse, kar leze. To direktno iskanje bo za male in velike vrste vedno narvažnejše.

Vendar imamo tudi na suhem v re- šetu izbornega pomočnika. To rešeto je pravzaprav podolžasta na obeh stra- neh odprta vreča počez na sredi z reše- tom pregrajena. Luknjice rešeta merijo približno 1 cm<sup>2</sup>. Nad in pod rešetom je vreča odprta: zgornja široka odprtina ima močan okvir. Spodnja se da na za- vezati.

Rešeto uporabljamo s posebnim uspehom v teh primerih.

1. Ob vznožju s travo in nizkimi zel- mi poraščenih pečin in v razpokah teh pečin se nabira zemlja in pesek in v nji čisto na tisoče lupinice malih poljev. To zemljo zgrebemo z listiem, kameniem in travo vred v rešeto in rešetamo tako dolgo, da je vsa drobnarija v spodnjem delu vreče. Iz zgornje dela vržemo vse ven in ponavljamo z novim materijalom to rešetanje tako dolgo, da se nam na- bere dovolj drobne preresetane zemlje. To preložimo v eno naših vrečic zabe- ležimo naidišče in spravimo v nahrbtnik — preiskava sledi šele doma.

(Dalie prihodnjič.)

## Naša gospodarska organizacija.

B. MEDVEŠČEK:

NAŠ GOSPODARSKI PROGRAM.\*

(Dalie.)

Ponavljam. Učit. konvikt je dvojen poj- m. širi in oži. Ali tu ločimo — ali ju pa zgrabimo skupno. Tedaj pa mora biti vse naše delo taklo, da krije oha ta poj- ma; kajti neumevanje pravega položaja bi bilo in velika pogreška bi nastala, če bi enega zanemarjali na račun drugega. V podrobnem delu, kar se tiče Učit. kon- vikta v ožjem smislu, se radi tega seve- da še dalje lahko dela z začetu vne- mo in spretnostjo, toda tega dela ne smemo zamenjati z glavnim, ki zadeva našo splošno gospodarsko emancipacijo.

Neizprosna in kruta je resnica da ne bomo postavili Učit. konvikta drugače, kot da popolnoma presekamo s starim življenjem in začnemo z novim! Kako pa naj začnemo z res novim življenjem, kako naj izvršimo to prepotrebno pre- menje?! Tega ne moremo napraviti niti s sto sejami in tudi ne z ravno tolikimi re- feratami: tega ne moremo storiti z nobenim papirnim sklepom. In tudi ne s smekami, lekarnami, gradbenimi škatljami, fotogra- fijami in podobnim! To napravimo edi- nole na ta način, da dvignemo članstvo na tako višino, da bo razumelo novo življenje in z vsemi svojimi močmi pripomoglo k nje- ga udeležitvi. Potrebna je prava vzgoja! Na to ne smemo pozabiti. Odpraviti moramo veliko pogreško, takorekoč izvirni in podedovani greh v naši organizaciji, ki se drži vseh njenih članov: **nepravo vzgojo.** Ako ne vzgojimo članstva v pra- vem pravcu ne bomo dosegli ničesar. Z ničemer drugim ne bomo zanesli v organizacijo življenja, ampak bomo le nadele životarili kakor doslej. Organiza- cija, kakor obstoja sedaj, je abnormalen stvor, ie le karikatura. Zato ni še davno dovoli da damo nečemu le ime, treba je tudi bistva. Vse uboštvo naše organizacije ie v njenem ne- organizacijskem življenju. Or- ganizacija ie socialen poim, ie zgradba na kolektivistični podlagi. Taka zgradba pa ie nemogo- ča po starih liberalnih individualistič- nih načelih. Individualizem ubia skup- nost, ker io izsesava in se na njej redi. V njej ni prostora za vse, ampak ie za nekatere na račun drugih. Individuali-

\* Vso odgovornost za ta sp's pre- vzema disec. Uredništvo.

PRIZNANO NAJSOLIDNEJŠA DOMAČA TVRDKA

**JOS. ROJINA**  
LJUBLJANA ALEKSANDROVA C. 3

Velika zaloga vsakovrstne- ga češkega in angleškega blaga in sukna. Bogata izbira vseh vrst izgotovlje- nih oblek, površnikov, ra- glanov, dežnih plaščev etc. po izredno znižanih cenah.

LASTNI KROJAŠKI ATELJE!

Točna postrežba! Solidne cene!

P. n. g. učiteljem nudi na ugodna meseč. odplačila!

zem ruši organizacijo, ker dviga sebe. Radi tega morejo tvoriti res pravo res krepko organizacijo le taki sestavni deli, ki so prežeti socialnega čuta, ki niso in- dividualisti, ampak kolektivisti. Le so- cialna vzgoja članstva bo re- šiteliica naše organizacije. To izvedimo — in s tem smo rešili or- ganizacijo in stan ne le moralno, ampak tudi gospodarsko. Socialna vzgoja vsega članstva: to ie prednogo kakor za duševni, tako tudi za gos- podarski procvit naše orga- nizacije!

## Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

—k **Specijalni nastavni plan za prvi, drugi, tretji i četvrti razred osnovnih škola.** Priredio: Dušan Ružič, učitelj, Novt Sad 1926. Cena ko- madu 10 Din.

Dobija se kod sastavljača. Vredni vojvo- danski učitelj Dušan Ružič sastavio je ove spe- cijalne planove da olakša rad učitelju oko ovoga posla a naročito mladim našim drugovima. Ovi specijalni nastavni planovi su izrađeni na jednom velikom preglednom tabaku po mesecima i ne- deljama. Zastupljeni su svi predmeti kao i to šta ima učitelj da crta u nižim (I. i II.) razre- dima da bi očiglednije prikazao učeno gradivo. Ima stvari u ovom planu koji se ne mogu u svima školama jednako primenuti. Na pr. de- klamacije, pismeni sastavi, građa iz crtanja, pe- vanja, muškog i ženskog ručnog rada. Ali je ovo samo putokaz kako da se ova važna stvar ima sastaviti. Kao takva ona je potpuno uspe- la i biće od koristi za pojedinaca ako je prilagode svojim školskim prilikama. Jer ne ide svaki ka- lup na sve pedagoške noge. Građa je raspoređena prema zvaničnom nastavnom programu u osnov- nim školama u Srbiji, Crnoj Gori i Vojvodini.

—k **F. M. Dostojevski: Idijot**, roman, II. del, poslovenil dr. VI. Borštnik. Splošna knjižnica št. 63. V Ljubljani 1926. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna, 234 strani. Cena broš. Din 32.—, vez. Din 40.—.

V okvirju »Splošne knjižnice«, ki jo izdaja Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, izhaja sedaj eden najmočnejših ruskih romanov veli- kega pisatelja Dostojevkega, »Idijot«. Ves ro- man, ki bo obsegal preko 1000 strani, bo izšel v 4 delih. Prvakr je izšel II. del. Naslednji deli sledijo v kratkem. Poleg Tolstega je Dostojevski eden najbolj izrazitih ruskih literarnih pojavov. Ne moremo si misliti ljubitelja velike ruske lite- rature, ki se ne bi seznanil s tem velikim misle- cem in mojstrom stila in opisovanja. Po karakte- riziranju mehke ruske duše, po napetem filmsko menjajočem dejanju in po globokih mislih in problemih, o katerih razpravlja avtor v tem svo- jem svetovno znanem romanu, vpliva spis vprav senzacionalno.

## Podpirajte prosvetni sklad!

### Novosti za pomlad in poletje!

Vse vrste sukna za športne in promenadne obleke. Modno in perilno blago, vsakovrstna svila i. t. d. Ugodni plačilni pogoji na obroke. Na željo se pošljejo vzorci.

**A. & E. SKABERNE, veletrgovina LJUBLJANA**

## KRASEN ZASLUŽEK

POSTRANSKI ALI GLAVNI SE NUDI VSAKOMUR POJASNILA DAJE SAMO PROTI ZNAMKI DIN 1.—

**G. DOBRŠEK, LJUBLJANA, LEVČEVA ŠT. 3.**

NOVO!

NOVO!

**Pravkar izšlo!**

**Peta Finkova ZBIRKA**  
važnejših novih naredb in odredb

za

osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji

Cena broš. zvezku Din 32.—

**Zbirka obsega naredbe**

za čas od 1. julija 1924. do 31. decembra 1925.

Naročila sprejema KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI.